

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto 2007

Teollisuuden jalostusarvosta yli 55 prosenttia syntyy neljässä maakunnassa

Teollisuustuotanto oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2007 edelleen alueellisesti keskittynyttä. Neljän eniten teollistuneen maakunnan, Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan yhteenlaskettu osuus koko maan tuotannon jalostusarvosta koko teollisuudessa oli 55,1 prosenttia, kun se vuonna 2006 oli 52,3 prosenttia. Näiden maakuntien yhteenlaskettu osuus koko maan teollisuuden jalostusarvosta kasvoi vuodesta 2006 vuoteen 2007 verrattuna 2,8 prosenttiyksikköä. Vuonna 1995 näiden maakuntien osuus koko maan teollisuuden jalostusarvosta oli 45,1 prosenttia.

Vuonna 2007 jalostusarvon osuus koko maan tuotannon jalostusarvosta kasvoi eniten Varsinais-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa. Varsinais-Suomessa suurin osa jalostusarvosta muodostuu elektroniikka- ja sähköteollisuudesta sekä kemianteollisuudesta. Elektroniikka- ja sähköteollisuus, koneiden ja laitteiden valmistus sekä metsäteollisuus ovat taas suurimmat toimialat Pirkanmaalla. Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa suurin osa tuotannon jalostusarvosta syntyy elektroniikkatuotteiden valmistuksesta ja metallien jalostuksesta. Jalostusarvon osuus koko maan teollisuuden jalostusarvosta sen sijaan pieneni Lapin, Kymenlaakson, Kanta-Hämeen ja Satakunnan maakunnissa.

Maakuntien jalostusarvo ja jalostusarvo-osuus koko maan jalostusarvosta koko teollisuudessa (CDE) vuosina 2006 ja 2007

	Tuotannon jalostusarvo, 1000 euroa		Osuus koko maan jalostusarvosta, %		Muutos 06/07
	2007	2006	2007	2006	%-yksikköä
KOKO MAA	41 027 297	36 793 741	100,0	100,0	.
Uusimaa	9 519 715	8 694 271	23,2	23,6	-0,4
Varsinais-Suomi	4 782 558	3 605 700	11,7	9,8	1,9
Pirkanmaa	4 695 741	3 897 803	11,4	10,6	0,9
Pohjois-Pohjanmaa	3 624 865	3 048 518	8,8	8,3	0,5
Satakunta	2 146 332	2 113 644	5,2	5,7	-0,5
Keski-Suomi	1 861 998	1 579 878	4,5	4,3	0,2
Pohjanmaa	1 785 977	1 605 208	4,4	4,4	0,0
Itä-Uusimaa	1 590 804	1 484 714	3,9	4,0	-0,2
Päijät-Häme	1 399 467	1 315 774	3,4	3,6	-0,2
Etelä-Karjala	1 335 992	1 203 556	3,3	3,3	0,0
Kymenlaakso	1 260 033	1 334 525	3,1	3,6	-0,6
Pohjois-Savo	1 217 578	1 135 911	3,0	3,1	-0,1
Etelä-Pohjanmaa	1 175 780	1 008 533	2,9	2,7	0,1
Lappi	1 127 054	1 269 140	2,7	3,4	-0,7
Kanta-Häme	960 344	1 062 966	2,3	2,9	-0,5
Pohjois-Karjala	789 887	813 700	1,9	2,2	-0,3
Keski-Pohjanmaa	675 909	600 498	1,6	1,6	0,0
Etelä-Savo	648 756	604 685	1,6	1,6	-0,1
Kainuu	352 883	329 943	0,9	0,9	0,0
Ahvenanmaa	75 544	84 007	0,2	0,2	0,0

Sisällys

Teollisuus toimialoittain ja alueittain 2007.....	3
Palkatun henkilöstön määrä lisääntyi lähes prosentin koko teollisuudessa vuonna 2007.....	3
Tuotannon jalostusarvo kasvoi koko teollisuudessa 11,5 prosenttia.....	3
Investoinnit lisääntyivät koko teollisuudessa 25 prosenttia.....	4
Itä-Uusimaa oli edelleen teollistunein maakunta vuonna 2007.....	5
Salon seutukunta tuottavuusvertailun kärjessä vuonna 2007.....	5
Työn tuottavuus toimialoittain vuonna 2007.....	6
Tuottavuus suuruusluokittain.....	7
Keskikoon mittarit ja keskittymisen mittari, C-indeksi vuonna 2007	8
Teollisuuden alue- ja toimialatilaston laatuseloste.....	10

Teollisuus toimialoittain ja alueittain 2007

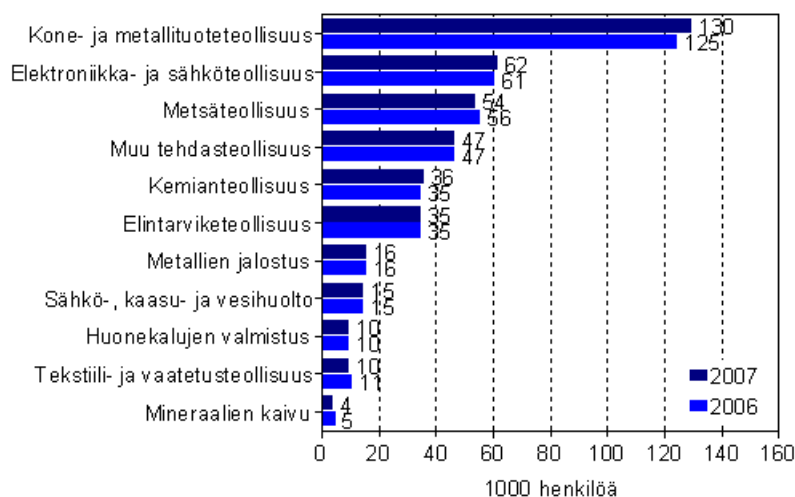
Palkatun henkilöstön määrä lisääntyi lähes prosentin koko teollisuudessa vuonna 2007

Palkatun henkilöstön määrä oli koko teollisuudessa (C, D, E) noin 420 000 henkilöä vuonna 2007 lisääntyen lähes prosentin edellisvuodesta. Palkatun henkilöstön määrä kasvoi lähes 4 000 henkilöllä vuodesta 2006. **Mineraalien kaivussa (C)** palkatun henkilöstön määrä oli runsaat 4 000 henkilöä. Henkilöstön määrä väheni mineraalien kaivussa yli 5 prosenttia vuotta aiemmasta.

Tehdasteollisuus (D) työllisti yli 400 000 henkilöä palkatun henkilöstön määrän lisääntyessä prosentin edellisvuodesta. Henkilöstön määrä kasvoi tehdasteollisuudessa yli 4 000 henkilöllä vuotta aiemmasta. Henkilöstön määrä lisääntyi kone- ja metallituoteteollisuudessa yli 4 prosenttia, elektroniikka- ja sähköteollisuudessa lähes 2 prosenttia, kemianteollisuudessa ja metallien jalostuksessa runsaan prosentin. Eniten henkilöstön määrä sen sijaan supistui tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa, lähes 5 prosenttia ja metsäteollisuudessa, yli 4 prosenttia. Elintarviketeollisuudessa henkilöstön määrä väheni myös prosentin edellisvuodesta.

Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa (E) palkatun henkilöstön määrä väheni lähes prosentin. Alalla työskenteli noin 15 000 henkilöä vuonna 2007.

Palkatun henkilöstön määrä koko teollisuudessa vuosina 2006 ja 2007 lkm (1000 henkilöä)

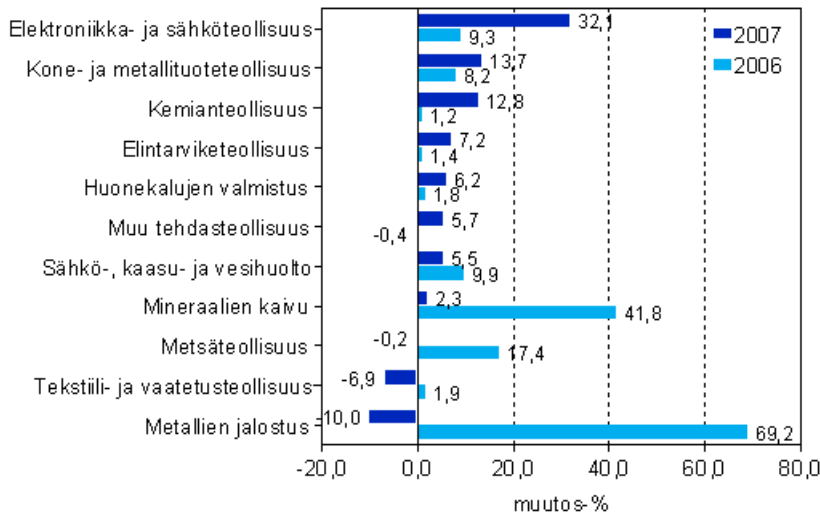
Palkattuun henkilöstöön luetaan kaikki henkilöt, jotka työskentelevät toimipaikassa tai toimipaikan lukuun. Se jaotellaan palkattuihin toimihenkilöihin ja työntekijöihin pl. itsenäiset yrittäjät. Henkilöiden lukumäärät ilmoitetaan tilikauden keskimääräisinä lukuina.

Tuotannon jalostusarvo kasvoi koko teollisuudessa 11,5 prosenttia

Koko teollisuuden (C, D, E)jalostusarvo kasvoi 11,5 prosenttia yltäen noin 41 miljardiin euroon vuonna 2007. Mineraalien kaivussa jalostusarvo lisääntyi runsaat 2 prosenttia edellisvuodesta. Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa jalostusarvo kasvoi 5,5 prosenttia vuotta aiemmasta. Tehdasteollisuuden tuotannon jalostusarvo kohosi yli 12 prosenttia yltäen 37,1 miljardiin euroon.

Jalostusarvon kehityksessä oli kuitenkin suurta vaihtelua tehdasteollisuuden eri päätoimialojen välillä. Merkittävä kasvu oli elektroniikka- ja sähköteollisuudessa, yli 32 prosenttia, kone- ja metallituoteteollisuudessa lähes 14 prosenttia sekä kemianteollisuudessa, lähes 13 prosenttia. Jalostusarvo kasvoi myös elintarviketeollisuudessa yli 7 prosenttia ja muussa tehdasteollisuudessa lähes 6 prosenttia. Tuotannon jalostusarvo sen sijaan supistui metallien jalostuksessa 10 prosenttia sekä tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa lähes 7 prosenttia. Metsäteollisuudessa tuotannon jalostusarvo pysyi lähes edellisvuoden tasolla (-0,2 %).

Jalostusarvon muutos teollisuuden päätoimialoilla vuosina 2006 ja 2007, prosenttia

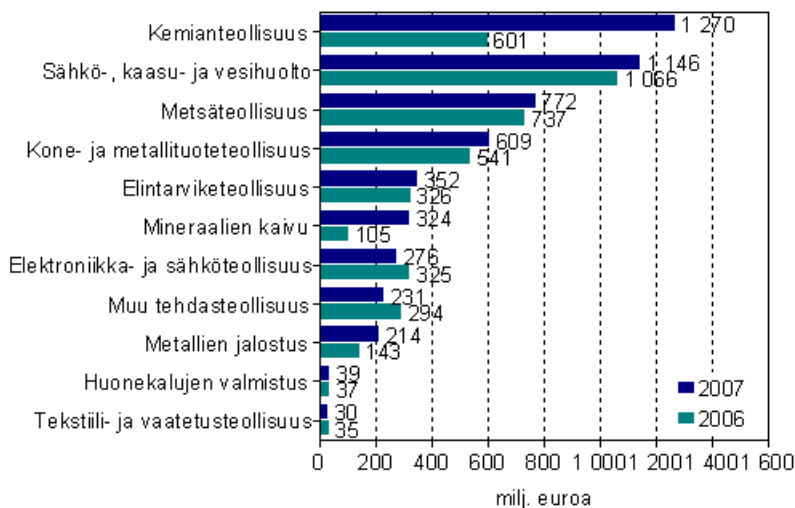
Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannontekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia.

Investoinnit lisääntyivät koko teollisuudessa 25 prosenttia

Käyttöomaisuuden investoinnit lisääntyivät koko teollisuudessa 25 prosenttia vuonna 2007. Mineraalien kaivussa investoinnit olivat merkittävästi suuremmat kuin vuonna 2006, lisäystä oli yli 208 prosenttia. Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa investoinnit käyttöomaisuuteen lisääntyivät 7,5 prosenttia edellisvuodesta. Tehdasteollisuudessa investoinnit kohosivat lähes 25 prosenttia vuotta aiemmasta. Koko teollisuuden yhteenlasketut investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 5,3 miljardia euroa, josta tehdasteollisuuden osuus oli 3,8 miljardia euroa.

Tehdasteollisuudessa investoinnit olivat merkittävästi edellisvuotta suuremmat kemianteollisuudessa, lisäystä yli 111 prosenttia ja metallien jalostuksessa, lisäystä lähes 50 prosenttia. Kone- ja metallituoteteollisuudessa investoinnit kasvoivat myös vajaat 13 prosenttia, elintarviketeollisuudessa 8 prosenttia ja metsäteollisuudessa lähes 5 prosenttia. Voimakkaimmin investoinnit sen sijaan vähenivät muussa tehdasteollisuudessa, 21,5 prosenttia sekä elektroniikka- ja sähköteollisuudessa, yli 15 prosenttia.

Investoinnit yhteensä koko teollisuudessa vuosina 2006 ja 2007 (milj. euroa)

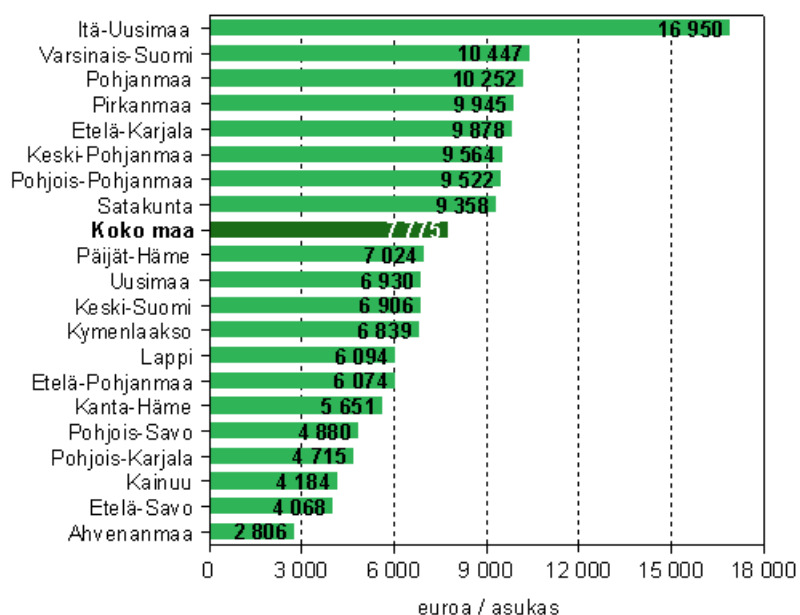

Käyttöomaisuuden investoinnit käsittävät aineellisen käyttöomaisuuden hankinnat ja perusparannukset, joista on vähennetty käyttöomaisuuden myynnit. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvat koneet, kalusto ja kuljetusvälineet, rakennukset ja rakennelmat, maa- ja vesialueet sekä muu aineellinen käyttöomaisuus. Muuhun aineelliseen käyttöomaisuuteen sisältyvät sora-, malmi-, turve- yms. luonnonvarat ja aineelliset oikeudet. Käyttöomaisuuden investoinnit käsittävät myös rakennusten ja rakennelmien ennakkomaksujen lisäykset, joista on vähennetty ennakkomaksujen vähennykset. Ennakkomaksuja koneisiin ja laitteisiin ei sen sijaan sisällytetä käyttöomaisuuden investointeihin.

Itä-Uusimaa oli edelleen teollistunein maakunta vuonna 2007

Teollistunein maakunta oli edelleen Itä-Uusimaa, jossa jalostusarvon kertymä asukasta kohti oli 16 950 euroa. Varsinais-Suomessa jalostusarvoa kertyi asukasta kohti 10 447 euroa ja Pohjanmaalla 10 252 euroa. Vähiten jalostusarvoa asukasta kohti kertyi Ahvenanmaan maakunnassa, 2 806 euroa. Koko maan keskiarvo koko teollisuuden jalostusarvon kertymässä asukasta kohti oli 7 775 euroa vuonna 2007.

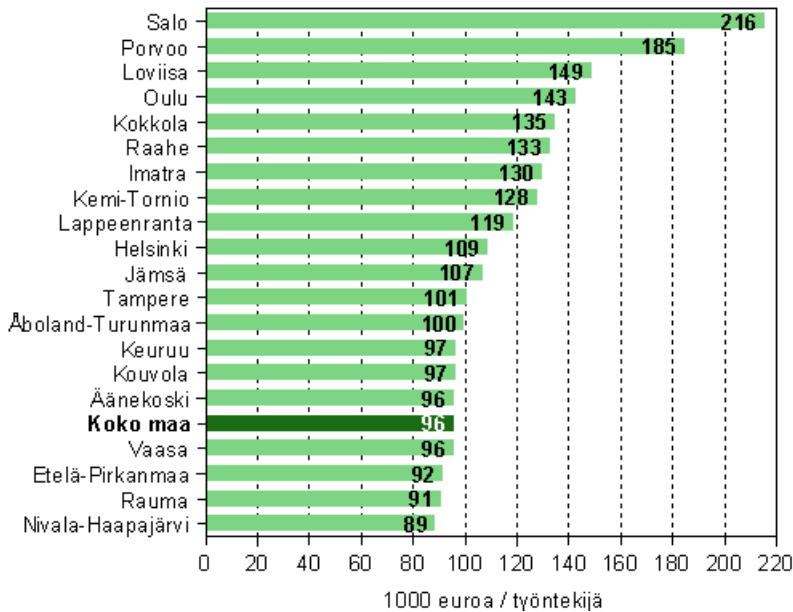
Maakunnan jalostusarvo jaettuna maakunnan asukasluvulla koko teollisuudessa vuonna 2007 (euroa / asukas)

Salon seutukunta tuottavuusvertailun kärjessä vuonna 2007

Kuviossa näkyy työn tuottavuus koko teollisuudessa (jalostusarvo/henkilöstö yhteensä) seutukunnittain (20 tuottavinta) vuonna 2007. Tuottavuuden tasoa seutukunnassa selittää eniten toimiala. Tuottavuusvertailun kärjessä oli Salon seutukunta (216 382 euroa), jonka jalostusarvosta suurin osa muodostuu toimialalla 30–33 eli elektroniikkatuotteiden valmistuksesta. Porvoon seutukunnassa suurin osa jalostusarvosta muodostuu kemianteollisuudesta. Sähköhuolto on taas tärkein toimiala Loviisan seutukunnassa. Oulun seutukunnassa jalostusarvoa muodostuu elektroniikka- ja sähköteollisuudesta sekä metsäteollisuudesta. Metallien jalostus ja kemianteollisuus ovat tärkeimmät toimialat Kokkolan seutukunnassa. Koko maan jalostusarvo työntekijää kohden oli 96 128 euroa vuonna 2007, kun se vuotta aiemmin oli 87 313 euroa.

Tuottavuus koko teollisuudessa seutukunnittain TOP 20 vuonna 2007 (1 000 euroa / työntekijä)

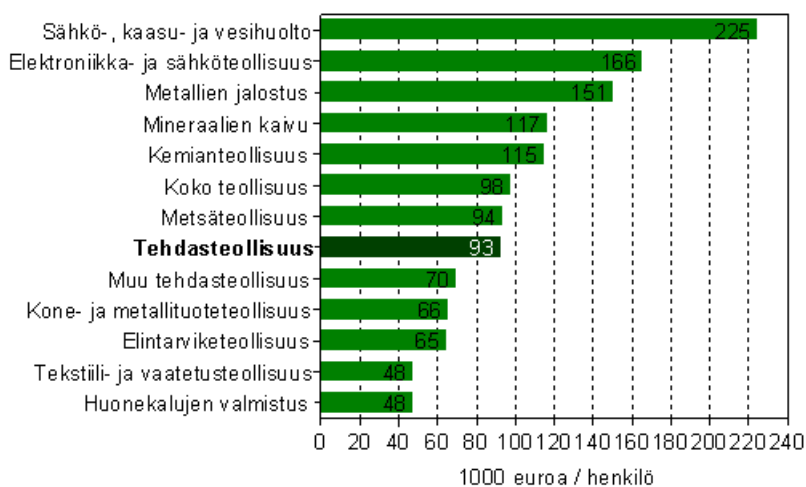
Työn tuottavuus toimialoittain vuonna 2007

Jalostusarvo / henkilöstö

Työn tuottavuutta mitattiin jakamalla jalostusarvo palkatun henkilöstön lukumäärällä. Työn tuottavuus oli vuonna 2007 keskimääräistä selvästi suurempaa sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa, 224 759 euroa. Edellisvuoteen verrattuna työn tuottavuus kasvoi alalla runsaat 6 prosenttia. Tehdasteollisuudessa jalostusarvo palkattua henkilöä kohden oli 92 756 euroa, nousua vuodesta 2006 oli yli 11 prosenttia.

Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa työn tuottavuus (165 591) kasvoi selvästi, lähes 30 prosenttia edellisvuodesta. Metallien jalostuksessa jalostusarvo palkattua henkilöä kohden oli 150 959 euroa tuottavuuden vähentyessä yli 11 prosenttia. Kemianteollisuudessa työn tuottavuus (115 340) lisääntyi runsaat 11 prosenttia vuotta aiemmasta. Jalostusarvo jaettuna palkatun henkilöstön lukumäärällä oli keskimääräistä pienempää kone- ja metallituoteteollisuudessa, elintarviketeollisuudessa, tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa sekä huonekalujen valmistuksessa.

Jalostusarvo jaettuna palkatun henkilöstön lukumäärällä koko teollisuudessa vuonna 2007 (1000 euroa/henkilö)

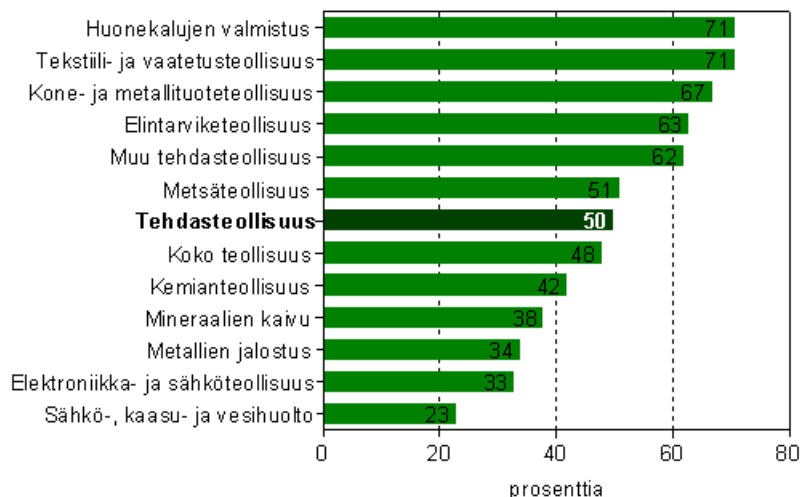

Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta

Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli tehdasteollisuudessa 50 prosenttia vuonna 2007. Suurimmat henkilöstökulujen osuudet jalostusarvosta olivat työvoimavaltaisilla aloilla kuten huonekalujen valmistuksessa, tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa sekä kone- ja metallituoteteollisuudessa.

Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli keskimääräistä vähäisempää pääomaintensiivisillä toimialoilla kuten kemianteollisuudessa, 42 prosenttia. Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa henkilöstökulujen osuus (33 %) jalostusarvosta pieneni eniten, yli 22 prosenttia vuodesta 2006. Metallien jalostuksessa henkilöstökulujen osuus (34 %) jalostusarvosta sen sijaan kasvoi 11 prosenttia edellisvuodesta. Pienintä henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa, 23 prosenttia vuonna 2007.

Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta koko teollisuudessa toimialoittain vuonna 2007, prosenttia

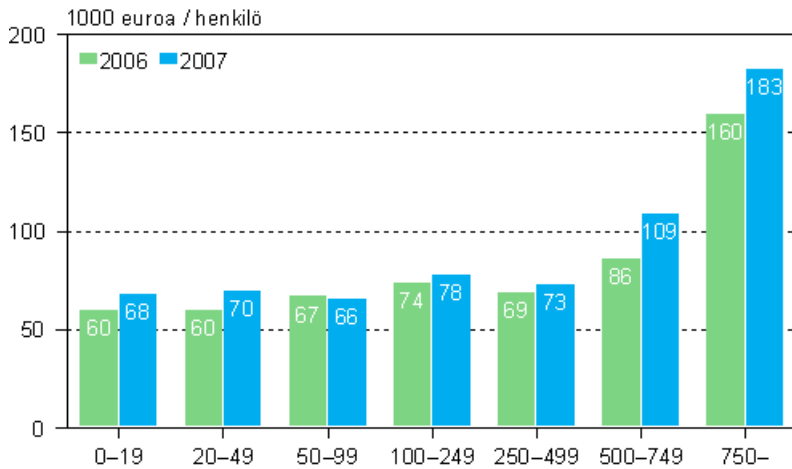
Työvoimavaltaisilla toimialoilla tarkoitetaan toimialoja, joilla kiinteää pääomaa on vähän suhteessa työvoimakuluihin. **Pääomavaltaisilla** toimialoilla tarkoitetaan toimialoja, joilla kiinteää pääomaa on runsaasti suhteessa työvoimakuluihin.

Tuottavuus suuruusluokittain

Tehdasteollisuuden suurten, vähintään 750 henkilöä työllistävien toimipaikkojen tuottavuus oli edelleen omaa luokkaansa vuonna 2007. Näiden toimipaikkojen henkilöä kohden laskettu jalostusarvo oli 182 840 euroa, kun se minitoimipaikoissa eli alle 20 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa oli 67 896 euroa. Suurten toimipaikkojen tuottavuus lisääntyi yli 14 prosenttia, kun henkilöstön määrä kasvoi lähes 5 prosenttia. Minitoimipaikkojen henkilöä kohden laskettu jalostusarvo kasvoi myös 13 prosenttia, kun henkilöstön määrä lisääntyi 3 prosenttia.

500–749 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa tuottavuus kohosi reippaasti, runsaat 26 prosenttia, kun henkilöstön määrä supistui lähes 16 prosenttia. 250–499 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa tuottavuus lisääntyi 6,5 prosenttia ja henkilöstön määrä väheni runsaan prosentin. 100–249 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa tuottavuus kasvoi myös lähes 6 prosenttia ja henkilöstön määrä lisääntyi 1,5 prosenttia. 50–99 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa tuottavuus sen sijaan väheni vajaan prosentin, mutta 20–49 henkilön toimipaikoissa tuottavuus kasvoi 16 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Tehdasteollisuuden toimipaikkojen tuottavuus suuruusluokittain vuosina 2006 ja 2007 (1 000 euroa / henkilö)

Kuviossa **tuottavuus** = jalostusarvo / palkattu henkilöstö

Suuret toimipaikat = vähintään 750 henkilöä työllistävät

Minitoimipaikat = alle 20 henkilöä työllistävät

Keskikoon mittarit ja keskittymisen mittari, C-indeksi vuonna 2007

Keskiarvo ja **mediaani** on laskettu muuttujasta: **henkilöstömäärä yhteensä** (sis. yrittäjät + palkattu henkilöstö). Painotettu keskiarvo ja mediaani antavat oikeamman kuvan toimipaikkatilaston toimialojen keskikoon rakenteesta. Tässä taulukossa **keskittymisaste** kuvaa neljän suurimman toimipaikan tuotantotoiminnan osuutta (%) kyseisen toimialan **bruttoarvosta**.

Keskikoon mittarit ja keskittymisen mittari, C-indeksi toimialoittain 2-numerotasolla vuonna 2007 (tilastoyksikkönä toimipaikka)

Toimiala 2-numerotaso	Henkilöstömäärä yhteensä				Bruttoarvo
	Aritmeettinen keskiarvo	Painotettu keskiarvo	Mediaani	Painotettu mediaani	Keskittymisaste, %
10 Kivi- ja ruskohiilen kaivu	2,4	51,7	0,5	21	56,2
14 Muu mineraalien kaivu	5,2	34,7	1,1	20	31,4
15 Elintarvikkeiden ja juomien valm.	18,4	237,9	2,0	126	15,7
17 Tekstiilien valmistus	5,1	210,4	0,5	65	36,0
18 Vaatteiden valmistus	3,4	110,4	0,4	54	29,4
19 Parkitseminen ja muu nahkatuot. valm.	8,6	120,1	1,0	98	53,1
20 Puutavaran ja puutuotteiden valm.	10,5	153,5	1,0	90	8,3
21 Massan, paperin ja paperituot.valm.	96,6	434,1	12,5	398	19,9
22 Graafinen teollisuus	9,6	165,4	1,1	85	15,2
23 Kocsin ja öljytuotteiden valm.	119,6	688,9	22,0	362	97,0
24 Kemikaalien, kemiallisten tuot.valm.	44,2	375,2	5,0	259	31,3
25 Kumi- ja muovituotteiden valm.	21,8	235,1	4,0	92	23,3
26 Ei-metallisten mineraalituotteiden valm.	16,4	136,7	2,0	99	10,6
27 Metallien jalostus	90,9	1120,6	10,0	330	57,9
28 Metallituotteiden valmistus	9,2	99,8	1,7	44	9,9
29 Koneiden ja laitteiden valm.	17,8	418,5	1,2	166	22,0
30 Konttori- ja tietokoneiden valm.	5,8	27,1	1,0	28	69,0
31 Muu sähkökoneiden ja -laitteiden valm.	31,0	298,4	4,1	180	29,3
32 Radio-, televisio- ja tietoliikennevälineiden valm.	108,8	2580,8	3,0	3016	61,8
33 Lääkintäkojeiden, hienomekaan. kojeiden valm.	12,7	299,8	1,7	178	34,3
34 Autojen ja perävaunujen valm.	26,3	302,0	2,7	240	33,9
35 Muu kulkuneuvojen valmistus	19,3	864,6	1,0	522	54,7
36 Huonekalujen valmistus; muu valm.	5,3	93,7	0,8	47	14,2
37 Kierrätys	7,1	23,4	3,2	17	30,7
40 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	16,2	307,8	0,5	127	27,8
41 Veden puhdistus ja jakelu	3,8	48,4	0,1	35	23,3

Teollisuuden alue- ja toimialatilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto kuvaa teollisuuden tuotannon rakenteita ja rakenteiden muutoksia toimialoittain ja alueittain. Tarkasteltavina muuttujina ovat tiedot henkilöstöstä, tuotannosta, tuotantopanoksista, viennistä ja investoinneista ja näiden pohjalta lasketut tunnusluvut. Tilastoyksikkönä on yrityksen tai muun taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön teollinen toimipaikka. Yksilöivänä tunnuksena on Yritys- ja toimipaikkarekisterin määrittelemä toimipaikkatunnus. Tilasto sisältää tietoja toimihenkilöiden ja työntekijöiden määristä, tehdyistä työtunneista, palkoista, sosiaalikulusta, kulujen erittelyistä, käyttöomaisuuden lisäyksistä ja vähennyksistä, varastoista ja viennistä. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Toimipaikka

Teollisuuden alue- ja toimialatilaston tilastoyksikkö on toimipaikka. Toimipaikalla tarkoitetaan taloudellista yksikköä, jossa saman omistajuuden tai valvonnan alaisuudessa harjoitetaan mahdollisimman samanlaisten tavaroiden ja palvelujen tuotantoa tavallisimmin yhdellä sijaintipaikalla. Toimipaikka voi jo sellaisenaan muodostaa yrityksen (yksitoimipaikkainen yritys) tai sitten olla selkeästi rajattava osa yritystä (monitoimipaikkainen / monitoimialainen yritys). Alle 20 henkilöä työllistävät yritykset luokitellaan teollisuuden alue- ja toimialatilastossa yksitoimipaikkaisiksi yrityksiksi.

Toimipaikan alueellisena yksikkönä rakennetilastossa on pääsääntöisesti kunta. Tästä ja tilaston tulostustarpeista seuraa, että yrityksen eri kunnissa sijaitsevat toimipaikat katsotaan erillisiksi tilastoyksiköiksi. Joissakin tapauksissa tilastoyksikkönä joudutaan käyttämään useamman toimipaikan muodostamaa kokonaisuutta. Toimipaikan ei välttämättä tarvitse käsittää yksinomaan valmistukseen luettavia toimintoja, vaan myös niin sanottuja aputoimintoja ja palvelutoimintoja, jotka ovat sijaintinsa puolesta liittyneet kyseessä olevaan toimipaikkaan. Teollisia aputoimintoja ja palveluksia ovat korjaus ja kunnossapito. Muita kuin teollisia aputoimintoja ja palveluksia ovat varastointi ja kuljetus, tutkimus- ja kehittämistoiminta, tietojenkäsittely sekä hallinto ja myynti. Jos apu- tai palvelutoiminta on kiinteässä yhteydessä varsinaisen toimipaikan kanssa ja palvelee pääasiassa kyseistä toimipaikkaa, ei näitä toimintoja ole aina erotettu erillisiksi toimipaikoiksi vaan toiminnot on yhdistetty valmistustoimintoihin.

Varsinaisen teollisen toimipaikan yhteydessä ja pääasiassa yrityksen teollisille toimipaikoille energiaa tuottavat toimipaikat luokitellaan tilastossa apuyksikköinä sille toimialalle, jota kyseinen toimipaikka pääasiallisesti palvelee.

Tuotannon bruttoarvo

Tuotannon bruttoarvo mittaa toimipaikan tosiasiallista tuotantoa. Tuotantotoimintaan lasketaan mukaan kaikki tuotantoon liittyvät tuotot, myös valmistus omaan käyttöön ja valmistus, joka toimitetaan yrityksen muille toimipaikoille. Bruttoarvoon ei sisälly käyttöomaisuuden luovutusvoitot, joita ei pidetä tuotannollisena eränä vaan satunnaisina tuottoina. Lisäksi kauppatavaroiden hankinta vähennetään tuotantotoiminnan tuotoista, jotta tuotantotoimintaan saadaan mukaan vain kauppatavaroiden myynnistä syntyvä marginaali. Tuotannon bruttoarvon laskentakaava on seuraava:

Liikevaihto

+ toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön

+ valmisteverastojen muutos

+ valmistus omaan käyttöön

+ liiketoiminnan muut tuotot

- käyttöomaisuuden luovutusvoitot

- kauppatavaroiden hankinta

= BRUTTOARVO

Tuotannon jalostusarvo

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannon tekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia. Jalostusarvon laskentakaava on seuraava:

BRUTTOARVO

- aine- ja tarvikeostot
 - ostot yrityksen muilta toimipaikoilta
 - aine- ja tarvikevarastojen muutos
 - ulkopuoliset palvelut
 - muut kiinteät ja muuttuvat kulut (pl. henkilöstökulut)
 - + kauppatarvikkeiden hankinta
 - + käyttöomaisuuden luovutustappio
- = JALOSTUSARVO

Tilastovuodesta 2005 alkaen jalostusarvon laskennassa huomioidaan käyttöomaisuuden luovutustappio kuluja vähentävänä tekijänä. Tätä aikaisemmin ei luovutustappiota tiedusteltu.

Käyttöomaisuuden investoinnit

Määritelmä käyttöomaisuuden investoinnit käsittää käyttöomaisuuden hankinnat ja perusparannukset, joista on vähennetty käyttöomaisuuden myynnit. Käyttöomaisuudella tarkoitetaan aineellisia hyödykkeitä mm. koneet ja kalusto, rakennukset ja rakennelmat sekä maa- ja vesialueet. Vuoteen 1994 saakka oli käytössä käsite aineellisen käyttöomaisuuden bruttolisäys. Tämä on sisällöltään identtinen nykyisen käsitteen kanssa. Muut keskeiset käsitteet löytyvät kohdasta käsitteet.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2002 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2002). Toimialaluokitus 2002 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE 2002:een siten, että NACE:n nelinumerotasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla. Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjen puitteissa. Toimipaikan toimialaksi määritellään se, mille toimialalle tyypillisiä hyödykkeitä toimipaikalla eniten valmistetaan. Määrittely tapahtuu asteittain toimialaluokituksen karkeimmalta tasolta lähtien. Ensinnä määritellään toimipaikan 1-numeroinen toimiala. Seuraavaksi 2-numeroinen jne. aina tarkimmalle tasolle. Tarkimman tason toimialan määrittelyssä on mukana vain niiden hyödykkeiden tuotanto, jotka määrisivät toimipaikan toimialan karkeammalla tasolla. Suoran kyselyn ulkopuolelle jäävien yritysten / toimipaikkojen toimiala saadaan yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Alueluokitus

Käytetty alueluokitus perustuu julkaisuun Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot (Tilastokeskus, Käsikirjoja 28). Vuosien 1975-2003 tilastot tuotetaan käyttäen vuoden 2003 aluejakoa. Tästä eteenpäin alueluokituksessa käytetään tilastovuoden alueluokitusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Alue- ja toimialatilastoon toimipaikat on valittu käyttäen samoja rajauksia yritysten toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Tilastoon sisältyvät valtion ja kuntien teollista toimintaa harjoittavat merkittävimmät yksiköt. Pääasiallisesti näitä ovat kuntien vesilaitokset ja energialaitokset. Alue- ja toimialatilasto kattaa lähes kaikki teolliset toimipaikat. Tiedot kerätään osaksi suoralla otokseen perustuvalla tiedonkeruulla ja osaksi hyväksikäyttämällä verohallinnon elinkeinoverorekisteriä ja Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteriä.

Suorassa tiedonkeruussa ovat mukana kaikki vähintään 20 henkilöä työllistävät yksitoimipaikkaiset yritykset ja vähintään 20 henkilöä työllistävien monitoimipaikkaisten yritysten teolliset toimipaikat. Suorassa tiedonkeruussa on mukana myös näitäkin pienempien yritysten teolliset toimipaikat, jos yrityksen toiminnan laajuus vastaa 20 henkilöä työllistävien yritysten toimintaa sekä vasta investointivaiheessa olevat toimipaikat. Alle 20 henkilöä työllistävät yritykset luokitellaan aina yksitoimipaikkaisiksi yrityksiksi.

Rakennetilaston tiedonkeruussa monitoimipaikkaisten yritysten Yritys- ja toimipaikkarekisterin toimipaikkoja on joissain tapauksissa yhdistetty, kun yritys ei pysty kohdentamaan tietoja toimipaikkakäsitteen mukaisesti. Suoran tiedonkeruun peittävyys vaihtelee toimialoittain. Koko teollisuuden tasolla suoran tiedonkeruun peittävyys vuonna 2007 oli henkilökunnan määrällä mitaten vajaat 90 prosenttia, bruttoarvolla mitaten 95,5 prosenttia sekä jalostusarvolla mitaten 94 prosenttia.

Suoran tiedustelun aineisto tarkistetaan toimipaikoittain erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Lomakekyselyn laadun parantamisessa on kiinnitetty huomiota lomakkeiden suunnitteluun, täyttöohjeisiin ja saatujen lomaketietojen virheettömyyden tarkistuksiin. Jos yritys ei kuulu otokseen tai sen tietoja ei muusta syystä saada, tiedot imputoidaan käyttäen lähimmän naapurin menetelmää elinkeinoveroaineiston ja yritys- ja toimipaikkarekisterin tietojen ja suoran tiedustelun tietojen avulla. Elinkeinoveroaineiston tietojen laatu tutkitaan ohjelmallisesti erilaisin loogisuus- ja suhdelukutestein. Tarvittaessa tiedot korjataan käyttäen erilaisia regressiomalleja tai tiedot imputoidaan käyttäen lähimmän naapurin menetelmää. Tiedonkeruussa viiteajanjakso on ollut vuodesta 1995 alkaen tilikausi, kun se aiemmin oli kalenterivuosi.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastojen perustiedot perustuvat hallinnollisiin aineistoihin ja tiedonkeruuseen yrityksiltä ja yritysten toimipaikoilta. Yrityksen tiedot saadaan osin suoraan yritysten tuloslaskelmasta ja taseista. Suuremmilta yrityksiltä kerätään lisäksi myös muita tietoja, jotka saadaan joko yritysten laskentatoimesta tai palkkalaskennasta. Sen sijaan toimipaikoittaiset tiedot ovat aina jollain tavalla menetelmällisesti tuotettuja lukuja, jotka saadaan joko yrityksen ilmoituksesta tai ne päätellään Tilastokeskuksessa. Monitoimipaikkaisen yrityksen toimipaikkatietojen arvostus on usein ongelmallinen, vaikka arvostus tehtäisiin yrityksissä. Kaikilla yrityksillä ei ole toimipaikkakohtaista seurantaa tilaston vaatimalla tarkkuudella. Fuusiot, yhtiöittämiset ja kesken vuotta tapahtuneet yritysjärjestelyt vaikeuttavat toimipaikkakohtaisten tietojen arviointia ja heijastuvat erityisesti aluetason tilastoihin.

Ongelmallisuus lisääntyy kansainvälisen yritysryhmän tapauksessa, jossa liiketoiminta voidaan organisoida monin eri tavoin. Tämä heijastuu sitten yrityksen kirjanpitoon. Monikansallinen yritys voi esimerkiksi harjoittaa ns. kolmikantakauppaa, jolloin suomalaisen yrityksen liikevaihtoon kirjautuu sellainenkin yritysryhmän myynti ulkomailla, jossa tavaraa ei ole valmistettu Suomessa tai tavara ei kulkenut Suomen rajan yli. Toinen monikansallisen yrityksen kirjanpitoon liittyvä ongelma, jota yritykset ratkaisevat eri tavoin, on se, missä maassa kirjataan myynnin marginaalit ja "näytetään voitto". On ongelmallista, miten tämän kaltaiset ja monet muut yrityksen tietoihin sisältyvät erät jaetaan sen toimipaikkojen tiedoiksi. Edellä selostetuista syistä johtuen tilastojen ajallinen vertailu on aina jossain määrin ongelmallista. Vertailukelpoisuuden ongelmallisuus kasvaa mitä tarkemmalla luokitusasteella tilastot laaditaan.

Tilastokeskuksen laatimissa tilastoissa käytetyt määritelmät ja yksittäiset ratkaisut tehdään Tilastokeskuksessa. Ratkaisut nojaavat YK:n tilastoja koskeviin suosituksiin ja EU:n tilastoasetuksiin, joissa mm. määritellään kotimaan (domestic) käsite, toimipaikkakäsite, tuotannon käsite, tuotannon arvostusperiaatteet ja eri taloustoimien käsittelysäännöt (mikä on tavaran tuotantoa, mikä palvelun tuotantoa, mikä omaisuustuloa, jne.). Kansainväliset määritelmät ovat pakostakin yleisluonteisia ja yksittäistapauksissa niitä täytyy tulkita. Osaamisen kertyessä ja olosuhteiden muuttuessa Tilastokeskus kehittää määritelmiä ja yksittäistapausten ratkaisuja tavoitteenaan paras mahdollinen tilastollinen kuvaus. Vuoden 2003 tilastojen laidinnassa Tilastokeskus on päätenyt muuttamaan yrityksen tietojen toimipaikoille jakamisen perusteita. Eri alueiden tietojen muutokset edellisestä vuodesta johtuvat osittain tästä menetelmällisestä muutoksesta.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Teollisuuden alue- ja toimialatilastosta tuotetaan vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tiedot. Ennakkotiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuun lopussa. Lopulliset tiedot valmistuvat 14 kuukauden kuluttua tilastovuoden päättymisestä. Teollisuuden alue- ja toimialatilastoa on laadittu yli sata vuotta. Toimialaluokituksen 2002 mukaisia tilastoja toimialoittain ja alueittain on saatavilla vuodesta 1975 alkaen.

5. Tietojen saatavuus

Teollisuuden alue- ja toimialatilaston tietoja on saatavilla toimialoittain, maakunnittain ja kunnittain Tilastokeskuksen kotisivuilta maksuttomasta Yritysten rakennetilaston Px-Web -palvelukannasta vuosilta 1995-2007. Koko maan tiedot ovat palvelukannassa tarkimmalla mahdollisella toimialatasolla. Tiedot maakunnittain ovat palvelukannassa pääosin toimialaluokituksen 2-numero tasolla. Kuntakohtaiset tiedoista on palvelukannassa koko teollisuus yhteensä (CDE). Maksullisessa ALTIKA -palvelukannassa on lisäksi tietoja TE-keskuksittain ja seutukunnittain. Toimialaluokituksen TOL 2002 mukaisesti on tietoja saatavissa koko maan tasolla ja eri alueluokituksilla vuodesta 1975 alkaen erillisselvityksenä. Tietoja voidaan luokitella myös suuruusluokittain.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto (Teollisuustilasto) uudistettiin vuonna 1995. Toimipaikkapohjaiset tiedot alettiin kerätä kiinteässä yhteydessä yrityspohjaiseen tilinpäätöstilastoon. Yksitoimipaikkaisten yritysten toimipaikkatiedot alettiin kerätä samalla lomakkeella kuin yritysten tilinpäätöstiedot. Monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikkojen tietoja alettiin verrata yritysten tietoihin. Palvelujen kuluja alettiin kerätä käyttäen aikaisempaa yksityiskohtaisempaa tietosisäلتää. Samoin tuottojen erittelytietoja tarkennettiin. Uudistuksen seurauksena erityisesti palvelujen hankintojen osuus tuotannon bruttoarvosta kasvoi selkeästi aikaisempaa suuremmaksi. Tiedot aikaisempiin vuosiin eivät olekaan tästä johtuen täysin vertailukelpoisia. Vuosien 1975-1994 tiedot on luokiteltu toimialaluokituksen 2002 mukaisesti. Joitain keskeisiä muuttujia on saatavissa toimialaluokituksen 1979 mukaisesti vuosilta 1952-1974.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Teollisuuden alue- ja toimialatilaston tiedot poikkeavat Suomen yritykset -julkaisun tiedoista. Tiedot toimipaikkojen lukumäärissä eroavat, koska teollisuuden alue- ja toimialatilaston perustietojen keruussa toimipaikkoja on jouduttu yhdistämään. Myös toimipaikkojen luokittelussa toimialoille on jonkin verran eroja.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Teollisuus 2009

Lisätietoja

Riitta Savolainen (09) 1734 3259
Vastaava tilastojohtaja:
Leena Storgårds

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-4747 (pdf)
ISBN 978-952-467-968-8 (pdf)